

Nationaal Coördinator Groningen

Datum : 9 september 2025
Briefnummer : 2025-155183
Zaaknummer : K89888 (gerelateerd aan K28899, voorheen K4165)
Behandeld door : Team VTH - Wet natuurbescherming
Telefoonnummer : 050 - 316 4911
Antwoord op : Verzoek om goedkeuring van ecologisch uitvoeringsplan van 4 september 2025 voor de locatie Placiusstraat en Ippiusstraat in Appingedam.
Onderwerp : Goedkeuringsbesluit ten behoeve van een maatwerksituatie behorende bij Generieke Ontheffing NCG 2021.

Geachte ,

Namens u is op 4 september 2025 een verzoek ingediend om goedkeuring door bevoegd gezag van de door u voorgestelde ecologische aanpak aan de Placiusstraat en Ippiusstraat in Appingedam. Bij uw verzoek zijn daarvoor de voor ons benodigde documenten aangeleverd om hierop een gefundeerd oordeel te kunnen geven. Het volgende rapport is daarbij toegevoegd: "*Ecologisch uitvoeringsplan bouwkundig versterken – Natuur inclusief versterken*. Placiusstraat en Ippiusstraat, Appingedam (4 september 2025, versie 1.0)" (hierna te noemen: ecologisch uitvoeringsplan).

Het project omvat werkzaamheden op de locatie Placiusstraat en Ippiusstraat in Appingedam. Het betreft een de woningen aan de Placiusstraat 2–30, 1–31 en Ippiusstraat 2–32 en 1–33 te Appingedam. Het plangebied bestaat uit 64 grondgebonden rijtjeswoningen. Het geheel is ingebed in de bebouwde kom van Appingedam. De straten bevatten in totaal negen blokken van vijf tot negen woningen, gebouwd tussen 1959 en 1965. De woningen zijn voorzien van toegankelijke spouwmuren en toegankelijke pannendaken. Met name de daken van de woningen zijn slecht, met veel losliggende dakpannen.

Er wordt op deze locatie het volgende uitgevoerd: de woningen in het plangebied gaan gesloopt worden. Op de vrijgekomen locatie vindt nieuwbouw plaats. Voor de sloop van de woningen wordt de bebouwing natuurvrij worden gemaakt. Het ecologisch uitvoeringsplan heeft betrekking op het natuurvrij maken.

In het ecologisch uitvoeringsplan wordt beschreven welke beschermde soorten er aanwezig zijn of naar alle waarschijnlijkheid verwacht mogen worden. Het gaat hierbij om:

- vogels (huismus, kauw),
- vleermuizen (gewone dwergvleermuis, laatvlieger).

Van gewone dwergvleermuis, laatvlieger, huismus en kauw is ecologisch vastgesteld dat deze hier een verblijfplaats/nestplaats hebben. Van gewone dwergvleermuis is zelfs een kraamkolonie vastgesteld. Gierzwaluw is genoemd op basis van aanname van potentiële geschiktheid van het pand voor deze soorten.

Vanwege versterking van de locatie zullen (mogelijk) negatieve effecten ten aanzien van deze soorten optreden. De Generieke Ontheffing NCG 2021 (K4165) biedt vrijstelling van de verbodsbepalingen die

met de geplande werkzaamheden overtreden zouden worden. In dit geval is echter sprake van maatwerk. Het gaat hier om een bijzondere functie (kraamkolonie gewone dwergvleermuis). De generieke ontheffing zegt hierover in voorschriften 19 en 20:

1. Voordat versterkingswerkzaamheden worden uitgevoerd die effect zullen hebben op onderstaande gevallen, zal afzonderlijk en aanvullend goedkeuring moeten worden verkregen, voordat kan worden overgegaan tot het beschadigen of vernielen van nesten of verblijfplaatsen op het per geval op te stellen uitvoeringsplan, in geval van:
 - a. gebouwen met belangrijke kraamkolonies (vleermuizen) en massawinterverblijven (vleermuizen);
 - b. gebouwen met belangrijke kolonies van gierzwaluw en huiszwaluw;
 - c. nesten van kerkuil;
 - d. in geval van bijzondere gebouwen (zoals bijvoorbeeld kerken, boerderijen en molens);
 - e. in geval van de aanwezigheid van verblijfplaatsen van Rosse vleermuis of Tweekleurige vleermuis.

De gebruikte terminologie 'belangrijke' en 'bijzondere' dient nader uitgewerkt te zijn in het SMP.

2. Het in het voorgaande artikel bedoelde op te stellen uitvoeringsplan dient vóór uitvoering van de versterkingswerkzaamheden ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de Provincie Groningen. De goedkeuring vindt plaats via een versnelde procedure. Het goedkeuringsbesluit zal worden gepubliceerd en geldt als een voor bezwaar vatbaar besluit.

Om negatieve effecten voor de soorten te voorkomen, wordt een locatie voorafgaand aan de werkzaamheden standaard natuurvrij gemaakt, volgens de voorwaarden zoals gesteld in de generieke ontheffing. Uit het reeds uitgevoerde ecologische onderzoek blijkt dat er een kraamkolonie van de gewone dwergvleermuis aanwezig is. Uit een eerste ecologische inspectie blijkt dat de dakpannen op de woningen in hele slechte staat zijn. Hierdoor zijn er veel potentiële in- en uitvliegopeningen in het dakvlak. De standaardmethode van natuurvrij maken kan hierdoor niet worden toegepast. Daarom wordt een alternatieve manier van natuurvrij maken voorgesteld.

De volgende alternatieven werden bekeken:

1. Pannendaken ontmoedigen onder ecologische begeleiding in sep/okt 2025. De daken worden ongeschikt gemaakt voor vleermuizen en vogels door de pannen (grotendeels) te verwijderen en waar nodig te bedekken met zeil. Dit scenario is niet wenselijk omdat de daken dan de hele winter zonder langdurige bescherming onder invloed staan van de elementen. De bewoners nemen op z'n vroegst in maart 2026 intrek in hun tijdelijke onderkomens. Maandenlange blootstelling aan regen en wind levert op deze schaal gehele lekkages op.
2. Pannendaken ontmoedigen onder ecologische begeleiding in sep/okt 2026. Dit betekent dat de sloop uitgesteld wordt.
3. Pannendaken ontmoedigen onder ecologische begeleiding in jan/feb 2026 voor de vogels is een alternatief als er in de voorliggende maanden aangetoond is, dat de daken niet als winterverblijf worden gebruikt. Dan is het volgen van het vleermuisprotocol een optie geweest. Echter, deze optie kwam te laat (midden in de zomer) aan bod om uit te kunnen voeren.

Alternatieven 1 en 2 worden binnen het project als zeer onwenselijk beschouwd. De mogelijkheid tot escalatie bij lekkage en tocht qua werkzaamheden, maar vooral op sociaal gebied wegen binnen het project zwaarder dan optie nummer vier (die in paragraaf 3.5 besproken wordt). Optie nummer 3 is ook overwogen, maar bleek niet meer haalbaar in de tijd.

Aan de hand van de resultaten van de vorige stap, is daarom een maatwerkontmoedigingsplan opgesteld. Tabel 3 geeft weer wat de periodes zijn, wanneer er natuurvrijwerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd (groen) en wanneer niet (rood). Aan de hand van deze tabel en de geschikte ontmoedigingsmaatregelen is er per soort een ontmoedigingsplan opgesteld.

Tabel 3. Uitvoeringsperiode.

	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Huismus												
Gierzwaluw												
Vleermuizen												
Steenmarter												
Algemene broedvogels												
	Werksaamheden niet uitvoeren, tenzij het werkgebied buiten deze periode natuurvrij is gemaakt											
	Voorkeursperiode voor uitvoeren van de werkzaamheden											

In deze situatie wordt er gestart begin oktober 2025. Wanneer er van deze planning wordt afgeweken, dient de projectecoloog te worden ingelicht door de opdrachtgever. Het is de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever dat de projectecoloog op de hoogte wordt gehouden van de planning.

Door de (mogelijke) aanwezigheid van gierzwaluwen, huismus en vleermuizen is natuurvrij maken alleen mogelijk in de maanden september en oktober. Het plan is om de daken in te pakken met netten, waardoor deze niet toegankelijk worden voor de dieren. Volgens het SMP wordt het gebruik van netten afgeraden, tenzij er geen andere mogelijkheden zijn. Door de afwijking en de relatief grote schaal ligt dit plan ter beoordeling bij de provincie.

Maatwerkwerkwijze natuurvrij maken

De voorgestelde werkwijze bestaat uit een combinatie van uitsluiten van aanwezigheid van vleermuizen en vogels door middel van intensief ecologisch onderzoek en het afsluiten van daken met netten onder ecologische begeleiding:

1. Allereerst voert Natuurscope een extra inspectie uit. Zijn er blokken die mogelijk toch natuurvrij gemaakt kunnen worden? Zo ja, dan volgen die het conventionele spoor.
2. Natuurvrij maken gebeurt in oktober, alleen bij goed weer. Er is aaneengesloten een periode van minimaal drie dagen met nachttemperaturen boven de 10°C, voorafgaand het onderzoek om uit te sluiten of vleermuizen in het blok verblijven. Er is dan zekerheid dat vleermuizen nog actief zijn.
3. Per blok woningen voeren minimaal twee ecologen een avond- en een ochtendonderzoek uit met batloggers en een warmtebeeld camera. Het onderzoek is gebaseerd op het vleermuisprotocol en duurt van zonsondergang tot minimaal 3 uur erna (avond) en voor het ochtend onderzoek duurt de ronde van 3 uur voor tot aan zonsopgang. Elke projectecoloog houdt 1 kopgevel en 1 zijgevel in de gaten. Waar de projectecologen het nodig achten, wordt de capaciteit voor die ronde opgeschaald.
4. Hiermee wordt bepaald of er vleermuizen gebruik maken van de woningen als verblijfplaats.
5. Als er geen activiteit wordt vastgesteld, wordt nog dezelfde dag het dak voorzien van netten. Dit gebeurt conform het mitigatiehandboek van Unitura. Zie ook bijlage. Er wordt gebruik gemaakt van fijne netten, met een maas kleiner dan 8mm en draaddikte van 1,3 mm (zie afbeelding 3.1 en 3.2). De netten zijn gemaakt van stevig UV-gestabiliseerd polyethyleen, hebben een hoge scheurweerstand en zijn bestand tegen alle weersomstandigheden. Ze worden veel ingezet bij het weren van vogels bij vraatschade. Gezien de dikte van het draad en relatief kleine maas, is de kans klein dat vleermuizen van buiten het net in vliegen en verstrikt raken.
6. In totaal zijn negen blokken aanwezig. Gemiddeld duurt het aanleggen van een net een dagdeel (plm 4 uur) per blok. Tijdens het plaatsen is 1 projectecoloog aanwezig om eventuele verstoord individuen te noteren. De projectecoloog beoordeelt of de plaatsing van het net ecologisch verantwoord is. (Zijn er voldoende wegvliegopeningen? Zit het net strak genoeg om geen voorbijvliegende dieren per abuis te vangen? etc).
7. Als er toch vleermuizen aanwezig blijken, wordt eerst het blok op traditionele wijze zoveel mogelijk natuurvrij gemaakt. Er vindt de avond en ochtend erop een vervolgonderzoek plaats. Pas als vervolgonderzoek uitwijst dat de verblijfplaats verlaten is, worden de netten geplaatst. Als ondanks traditioneel natuurvrij maken, het niet lukt om het blok vleermuisvrij te maken, dan is er een terugval

optie om alsnog natuurvrij te maken door het handmatig verwijderen van dakpannen. In dat geval zal het dak van het blok tijdelijk waterdicht gemaakt moeten worden.

8. Na plaatsing van het net op elk blok worden de avond en ochtendronde direct erna herhaald, met een extra controleronde na zonsopkomst.
9. Na deze controles vindt 24 uur later een eindcontrole van het blok plaats.
10. Als blijkt dat tijdens de controles vleermuizen verstrikt zijn geraakt, dan wordt per omgaande met de controlerende ecooloog en een hanteringsbevoegd persoon (kan dezelfde persoon zijn of iemand van de vleermuisopvang) via de verreiker het dier bevrijd uit het net.
11. Om er zeker van te zijn dat huismussen niet worden opgesloten tijdens het aanbrengen van de netten wordt tijdens de vleermuisonderzoeken ook gelet op de aanwezigheid van huismussen.

Als de omstandigheden meest gunstig zijn en de projectecoloog kan vier ecologen tegelijk inzetten, dan is het mogelijk om binnen vijf werkdagen alle blokken van netten te voorzien en met de aanloopperiode van drie dagen, na negen dagen klaar te zijn. Onder gunstige weersomstandigheden en maximaal twee ecologen beschikbaar duren de werkzaamheden iets meer dan twee weken.

Het gebruik van netten op een dergelijke schaal (meerdere blokken tegelijk) is niet vaak toegepast. Het gemis aan praktische ervaring wordt gecompenseerd met een inzet aan ecologische begeleiding die eventuele calamiteiten opvangen. Bij elke blok zijn er minimaal twee personen twee nachten aanwezig en is er overdag één ecooloog aanwezig bij het net aanbrengen, met een extra check op in de ochtend. Dat betekent dat er voor het hele project plusminus 340 manuren aan ecologen wordt ingezet om te garanderen dat de impact op de dieren zo klein mogelijk wordt gehouden.

De periode waarin de netten worden toegepast valt binnen de fase van de jaarkalender waarin dergelijke werkzaamheden het minste impact geven op de diersoorten. Het valt binnen de zwerm- en paarperiode, waarbij vooral gewone dwergvleermuizen rondom dit soort typologie gebouwen verwacht worden. Daarbij is de kans op het opsluiten van een bijzonder verblijf (kraam- of massawinter) nagenoeg nihil. Door de periode is de verwachting dat een verstrikte vleermuis eerder een individu en incidenteel is, dan massaal en structureel. De gevonden kraamkolonie gewone dwergvleermuis is in oktober reeds uiteengevallen in losse individuen, dus dat speelt bij deze methode natuurvrij maken geen rol.

Naast de gewone dwergvleermuis moet rekening gehouden worden met de soorten meer-, tweekleurige vleermuis en laatvlieger. Deze soorten hebben gezien hun huidige staat van instandhouding extra aandacht nodig. Van alle drie soorten is weinig bekend waar hun verblijfplaatsen in oktober zijn. Het is niet uit te sluiten dat een enkele laatvlieger zich laat zien, maar groepen zijn volgens de literatuur in deze periode zeer zeldzaam. Dat geldt ook voor de tweekleurige vleermuis; daarbij heeft deze soort 's winters nog meer de voorkeur heeft voor hoge gebouwen. Mogelijk zoeken de individuele meervleermuis mannen ook hun winterverblijven al op (mijnen, bunkers, kelders) terwijl de vrouwen verderweg migreren en zeer waarschijnlijk al vertrokken zijn in oktober. Samengevat: de inschatting dat individuen van bijzondere soorten een negatief effect ondervinden van het spannen van een net over de woningblokken is gering.

Theoretisch gezien zijn er weinig belemmeringen om netten spannen toe te passen. De dieren nemen de netten waar, de ecologie en de intense ecologische begeleiding voorspellen ook weinig problemen. Echter, de praktische ervaring op deze schaal is minimaal en vleermuizen kunnen onvoorspelbaar gedrag laten zien. Om risico's zoveel mogelijk te in te dammen zijn de volgende voorwaarden en aannames nodig in de uitvoering:

- 1) Als de projectecoloog alsnog inschat dat een blok op de traditionele manier NV gemaakt kan worden, wordt deze met zijn/haar aanwijzingen alsnog zo NV gemaakt. In de NV verklaring wordt duidelijk het onderscheid met de net-daken gemaakt.
- 2) Naast de uitvliegopeningen aan de kopgevels worden ook uitvliegopeningen gecreëerd midden in het blok.
- 3) De projectecoloog krijgt de vrijheid (mits onderbouwd) om capaciteit op- als wel af te schalen.

- 4) De projectecoloog geeft uiteindelijk een blok vrij als:
 - a. het net correct is aangebracht met voldoende uitvliegopeningen;
 - b. na avond-, ochtend en finale check in en na nacht 1 het blok ook vleermuisvrij is verklaard.
- 5) De projectecoloog heeft zicht op alle betrokken dakdelen; dus ook de opbouwdaken.
- 6) Na constatering verstrikte vleermuis hoort het dier binnen een uur verlost te zijn, zoals beschreven. Betekent dat de verreiker (en bediende) en hanteringsbevoegde op zijn minst beschikbaar moeten zijn, ook 's nachts.
- 7) Eén verstrikte vleermuis wordt beschouwd als incident. Bij meerdere verstrikte individuen (ongeacht het blok) wordt terstond (of in ieder geval op zijn laatst op de eerstvolgende ochtend) geëvalueerd tussen projectecoloog, Unitura, projectleiding en NCG ecologie of methode wel passend is.
- 8) Wanneer één dier dood in het net wordt gevonden, is terstond overleg met de genoemde partijen bij punt 7.
- 9) Afzien van netten alsnog als:
 - a. weersomstandigheden de planning voorbij oktober drukken;
 - b. ecologische begeleiding niet haalbaar is;
 - c. teveel individuen verstrikt raken;
 - d. dood dier gevonden wordt en er geen intensivering van de begeleiding mogelijk is.

Op deze wijze is het aannemelijk dat de negatieve effecten op beschermde soorten tot een minimum beperkt blijft.

Uit de ecologische toetsing komt voldoende naar voren dat met de voorgestelde maatregelen geen afbreuk gedaan wordt aan het streven de soorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen of te houden. De soorten zullen er naar verwachting zelfs op vooruit gaan, aangezien uitgegaan wordt van een worstcase-scenario, maar lang niet zeker is of al de genoemde soorten ook daadwerkelijk op de locatie aanwezig zijn.

Wij achten de toetsing ten aanzien van de beschermde soorten in het ecologisch uitvoeringsplan navolgbaar en wij ondersteunen de conclusies uit de rapportage, dat deze aanpak onder de Generieke Ontheffing NCG 2021 uitgevoerd mag worden, aangezien de gunstige staat van instandhouding van soorten met de voorgestelde maatregelen niet wordt aangetast.

Conclusie

Hierbij geven wij goedkeuring aan het ecologisch uitvoeringsplan voor sloop en nieuwbouw voor de locatie Placiusstraat en Ippiusstraat in Appingedam onder de voorwaarden zoals die in de Generieke Ontheffing NCG 2021 gesteld zijn.

Wij maken u erop attent dat indien de activiteit(en) niet op de door u aangegeven wijze worden uitgevoerd, er wel sprake kan zijn van extra omgevingsvergunningplichtige activiteit en van overtreding van de Omgevingswet. Tevens wijzen wij u op de in de generieke ontheffing genoemde eisen rond saldering en monitoring waar vanzelfsprekend nu ook deze locatie in opgenomen dient te worden.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit bestaat de mogelijkheid om binnen zes weken na verzenddatum van deze brief een bezwaarschrift in te dienen. Meer informatie daarover vindt u in de digitale brochure 'Bezwaar maken tegen een besluit' die u kunt vinden op de website van de provincie Groningen (www.provinciegroningen.nl/bezwaarmaken).

Het indienen van een bezwaarschrift schort de werking van dit besluit niet op. U kunt daarvoor een verzoek om voorlopige voorziening indienen. Meer informatie over het vragen van een voorlopige voorziening vindt u op www.rechtspraak.nl.

Meer informatie

Wij vertrouwen erop dat voldoende duidelijk is welke voorwaarden aan dit besluit verbonden zijn. Heeft u nog vragen, dan kunt u contact opnemen met de provincie Groningen, Domein Uitvoering, via het algemene telefoonnummer 050 - 316 4911. U wordt dan doorverbonden met een medewerker die uw vragen zal beantwoorden. Bij correspondentie over dit besluit verzoeken wij u het kiwinummer (dossiernummer) te vermelden.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

Namens dezen:

Teamleider VTH

Domein Uitvoering